

N:o 24.

Lausunnon antaminen valtiovarainministeriölle verojyvityksen ja -luokituksen täydennys- ja korjaustyön suorittajasta.

Valtiovarainministeriön kirjelmä 9. 3. 1960:

»Valtiovarainministeriöllä on verotuslain 155 §:n perusteella tarkoitus määrätä Tampereen kaupungin maatalouskiinteistöjen verojyvityksessä ja -luokituksessa laaditut asiakirjat ja kartat pantavaksi lain 67 §:ssä säädetyin tavoin ja 68 §:n mukaisin vaikutuksin verovelvollisten nähtäväksi kuluvan vuoden aikana. Ennen nähtävällepanoa on jyvitys- ja luokitusaineiston osalta kuitenkin suoritettava eräitä täydennys- ja korjaustöitä kuten verohehtaarien laskeminen ja verojyvityksen ja -luokituksen valmistumisen jälkeen maarekisteriin merkittyjen uusien tilojen sekä uusien tiealueiden selvittely. Mainitusta täydennys- ja korjaustyöstä ministeriöllä on tarkoitus tehdä sopimus Maasto Oy:n kanssa. Tämän johdosta valtiovarainministeriö ottaen huomioon verotuslain 66 §:n 2 momentin säännöksen pyytää kaupunginhallitusta ministeriölle toimittamaan asiasta kaupunginvaltuuston lausunnon.

Mikäli kaupunginhallitus ei ole luovuttanut eikä katso voivansa luovuttaa verojyvityksen ja -luokituksen yhteydessä laadittuja asiakirjoja ja karttoja veroviraston säilytettäväksi, pidättää ministeriö kaupungille maksettuaan jyvitys- ja luokituskorvaukseen liittyvän ehdon perusteella oikeuden käyttää niitä nyt ja myöhemminkin jyvitys- ja luokitustietoja täydennettäessä.»

Verotuslain 66 §:n 2 kappale kuuluu:

»Verojyvityksen ja -luokituksen suorittamisesta kunnassa sekä työn suorittajan ottamisesta tähän tehtävään määrää valtiovarainministeriö kunnallisvaltuustoa kuultuaan.»

Kh 21. 3. 1960: Kv päättäne,

että valtiovarainministeriölle annettavassa lausunnossa ilmoitetaan, ettei kvlla ole mitään sitä vastaan, että verojyvitykseen ja -luokitukseen suoritettavat täydennys- ja korjaustyöt annetaan Maasto Oyn tehtäväksi.

Kv: Khn ehdotus hyväksyttiin.

N:o 25.

Tampereen kaupungin vaakunan uudistaminen.

Mainostoimikunta on kaupungin vaakunan uudistamiskysymyksestä esittänyt khlle seuraavaa:

»Kaupunginhallitus, käsitellessään vaakuna-asiaa viime maaliskuun 31. päivänä päätti hankittavaksi asiantuntijoilta ehdotuksia Tampereen vaakunan uudistamiseksi parantamalla nykyistä vaakunaa heraldiikan sääntöjen mukaiseksi. Eh-

dotuksia pyydettiin kolmelta tunnetulta vaakunataiteilijalta kesäkuun loppuun mennessä. Kaikki kolme taiteilijaa jättivätkin ehdotuksia, nimittäin: Olof Eriksson 2, Ahti Hammar 2 ja Gustaf von Numers 3 eli yhteensä 7 ehdotusta, jotka kaikki tarkoittivat nykyisen vaakunan korjausta. Lisäksi taiteilija Eriksson jätti 2, Hammar 3 ja von Numers yhden ehdotuksen, joissa esitettiin kokonaan uudelta pohjalta suunniteltua vaakunaa.

Julkisuudessa esitetyn kehoituksen johdosta myös muutamat asianharrastajat jättivät ehdotuksia vaakunan uudistamiseksi. Näitä ehdotuksia saapui kaikkiaan 28 ja oli niiden lähettäjiä 8 henkilöä.

Mainostoimikunta ja sen työjaosto ovat perehtyneet vaakunaehdotuksiin useassa kokouksessa. Jo yleissilmäyksellä saatettiin todeta, että jokainenkin korjaus ehdotus merkitsee parannusta nykyiseen vaakunaan, vaikka sen kaikki tunnus kuvat on niissä säilytetty.

Toimikunta on myös omasta puolestaan luonnoksia vertailemalla ja tutkimalla pyrkinyt löytämään tyydyttävää ratkaisua ja on toimikunta siinä mielessä pyytänyt taiteilijoilta Erikssonilta ja Hammarilta myös uusia luonnoksia. Asian käsittelyvaiheessa toimikunta pyysi myös paikallisena asiantuntijana maisteri Kalle Hiisalta lausuntoa vaakunaehdotuksista. Päädyttyään sitten valitsemaan näin kertyneistä luonnoksista 4, mainostoimikunta esitti ne Valtion Heraldisen Toimikunnan tarkastettaviksi, pyytäen toimikuntaa antamaan ehdotuksista lausuntonsa. Tällä toimenpiteellä pyrittiin toisaalta saamaan ehdotuksista mahdollisimman pätevää asiantuntemusta edustava lausunto ja tässä vaiheessa samalla varmistautumaan siitä, että vaakunaehdotus tulisi myös saamaan Heraldisen Toimikunnan hyväksymisen, kun asia sen vahvistettavaksi esitetään.

Näistä neljästä toimikunnan loppuarvosteluun valitsemasta vaakunaehdotuksesta kaksi on nykyisen vaakunan korjausehdotuksia, jotka eroavat toisistaan lähinnä siinä, että toisessa on käytetty kahta ja toisessa kolmea väriä, kolmas ehdotus on uuteen muotoon sommiteltu vaakuna vaikkakin sen tunnuksat perustuvat nykyiseen vaakunaan ja neljäs ehdotus on viimeainitun ja nykyisen vaakunan eräänlainen yhdistelmä.

Heraldinen Toimikunta on lausunnossaan, joka on päivätty 19. 2., asettanut ensi sijalle Olof Erikssonin ehdotuksen »Vähimmäiskorjaus 2». Tämä ehdotus sisältää tunnuskuvin kosken, vasaran ja Merkuriuksen sauvan. Koskea symbolisoiva aaltokoroinen vastapalkki on samalla paikalla kuin koski nykyisessä vaakunassa. Nykyisen T-kirjaimen paikalle on siirretty vasarakuvio, joka nykyisessä vaakunassa on ristikkäin Merkuriuksen sauvan kanssa. Vasara korvaa onnistuneesti samalla T-kirjaimen. Yhdistämällä kaksi nykyisen vaakunan tunnuskuva on saatu aikaan huomattava yksinkertaistaminen, eikä mitään tunnuskuva ole silti poistettu. Merkuriuksen sauva on nykyisen vinoasennon sijasta sijoitettu pystyasentoon, yhdenmukaisesti yläkentässä olevan vasaran kanssa. Täten on saavutettu vaakunan symmetrisyys ja se vaikuttaa paljoa rauhallisemmalta kuin nykyinen vaakuna, jossa T-kirjain on pystyasennossa, mutta sauva vinoasennossa. Värejä sisältyy tähän ehdotukseen kaksi, nimittäin punainen kentän värinä ja kulta tunnuskuvin värinä. Näitä värejä voidaan perustella siten, että punainen väri on Hämeen vaakunasta, kulta Satakunnan vaakunasta. Kysymykseen voisivat tulla myös punainen ja hopea Hämeen vaakunan värejä vastaten, mutta toimikunta on yhtynyt taiteilijan käsitykseen siinä, että punainen ja kulta yhdessä vaikuttavat lämpimämmiltä, samalla kun ne ovat maakunnallisesti hyvin perusteltavissa. Nykyisen vaakunan pahimpana epäkohtana, liian monien tunnuskuvin ohella, on värien

lukuisuus, niitä kun on 4—5, ja tässä kohden uusi ehdotus merkitsee myös suurta parannusta.

Mainostoimikunta siis näillä perusteilla ja Heraldisen Toimikunnan lausunnon mukaisesti ehdottaa Olof Erikssonin ehdotuksen »Vähimmäiskorjaus 2» hyväksymistä.

Merkuriuksen sauvaan nähden mainostoimikunnassa huomautettiin, että se on Tampereen vaakunaan vieras tunnuskuva. Se perustuu antiikin kulttuuriin, jolloin Merkuriusta pidettiin kaupan jumalana. Mitään muuta kosketusta Tampereen kaupungin elämään sillä ei ole kuin että se on yhtenä nykyisen vaakunan tunnuskuvana. Sauvaan sisältyvät käärmeen päät tekevät sen jopa epämiellyttäväksikin. Toimikunnassa harkittiin tämän tunnuskuvan poisjättämistäkin, mutta kun toisaalta vaakunan tasapainoisuus vaatii kuvion myös alakenttään, päädyttiin tässäkin kohden edellämainitun luonnoksen kannalle.

Vaakunan uudistamisesta yleensä mainostoimikunta tässä yhteydessä huomauttaa, että uudistaminen olisi paitsi heraldisten syiden vuoksi ennen kaikkea käytännön tarpeen vuoksi asiallinen ja välttämätön. Nykyisen vaakunan käyttö on sen värien lukuisuuden vuoksi esim. painotuotteissa mahdoton muuten kuin yksivärisenä. Sellaisenaakin se on epäselvä liian monien ja pikkupiirteisten kuviodensa vuoksi. Kaikissa muissakin tapauksissa, joissa vaakunaa käytetään, nämä seikat haittaavat suuresti sitä. Kaupungin oman mitalin valmistaminen sen palveluksessa ansioituneille, mistä kaupunginhallitus jo on tehnyt periaatepäätöksen, odottaa vaakunan korjausta, koska mitalikin olisi sommiteltava vaakunan pohjalle.

Vaakunan hyväksyminen tässä vaiheessa olisi luonteeltaan periaatteellinen siten, että taiteilija Erikssonilta olisi luonnoksen hyväksymisen jälkeen vielä tilattava yksityiskohdissaan lopullinen vaakunapiirustus, joka sitten jäisi vaakunan mallina kaupungin arkistossa säilytettäväksi. Vaakunaa lopulliseen muotoon piirrettäessä on mahdollista myös tarkistaa tunnuskuvioiden yksityiskohtia, mihin Heraldinen Toimikuntakin huomauttaa sauvan siipien kohdalta olevan ehkä aihetta.

Taiteilija Erikssonin ehdotukseensa liittämä vaakunaselitys on seuraava:

»Punaisessa kentässä aaltokoroinen vastapalkki, jonka yläpuolella saatteena paaluittainen vasara ja alapuolella paaluittainen Merkuriuksen sauva, kaikki kultaa.»

Edelläesitetyn perusteella ja liittäen mukaan Heraldisen Toimikunnan lausunnon mainostoimikunta ehdottaa, että taiteilija Olof Erikssonin laatima vaakunaluonnos »Vähimmäiskorjaus 2» hyväksyttäisiin periaatteessa ja taiteilijalta tilattaisiin sen pohjalla lopullinen vaakunapiirustus.»

Valtion Heraldisen toimikunnan lausunto:

»Tampereen kaupungin mainostoimikunta on esitellyt toimikunnalle Tampereen kaupungin vaakunan uudistamiseksi laadittuja ehdotuksia sekä jättänyt niistä neljä parhaana pidettyä arvosteltaviksi lausunnon saamista varten. Tämän johdosta toimikunta kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kaupungin vaakunan tarkistaminen on paikallaan, koska vaakuna on heraldiselta kannalta virheellinen ja hankala käyttää. Sitä paitsi puuttuu vaakunaselitys. Koska vaakunalla on jo toista sataa vuotta vanhat perinteet, olisi säilytettävä sen

perussommitelma sekä niin pitkälle kuin mahdollista tunnus kuvat ja värit. Vaakunaa korjattaessa on huolehdittava siitä, että se myös esteettiseltä kannalta arvosteltuna selvästi paranee.

Arvostellessaan ehdotuksia näiden periaatteiden mukaan toimikunta asettaa empimättä 1. sijalle ehdotuksen »Vähimmäiskorjaus 2». Vaakunan perussommitelma on siinä säilynyt, samoin sen tärkeimmät tunnus kuvat virta, vasara ja Merkuriuksen sauva. Vasaran siirto T-kirjaimen paikalle on onnistunut, koska tämä tunnus hyvin korvaa myös kirjaimen ja alakentän tunnuskuva samalla kevenee. Vaakunan tunnuskuviissa ovat nyt edustettuina Tampereen luonto, työ ja liike-elämä. Väreistä on pakko valita muutama, koska nykyinen vaakuna on liian kirjava. Punainen ja kulta ovat niistä edustavimpia ja sopivat hyvin yhteen.

Ehdotuksessa 1 B on samat tunnukset, mutta kolme väriä: punainen, hopea ja vihreä. Kolmivärinen vaakuna on käytännössä hankalampi kuin kaksivärinen. Tämä ehdotus on esteettiseltä kannalta selvästi edellistä heikompi. Heraldiselta kannalta se on vaikea selittää ja esittää, koska kenttiä on pidettävä periaatteessa tasa-arvoisina, mistä syystä keskimmäisen pitäisi olla yhtä leveä kuin reunimmais-ten.

Ehdotus »Eteenpäin rientävä Tampere» on hyvä pelkistetty tunnuskuva. Jos olisi kysymys uudesta vaakunasta, se olisi asetettava ensi tilalle, mutta Tampereen vaakunaa tarkistettaessa ei ole syytä lähteä näin radikaalisen uudistuksen tielle.

Nimettömässä ehdotuksessa (täällä merkitty 4) samaa aihetta on pyritty lähentämään Tampereen nykyiseen vaakunaan, mutta perussuunnitelma poikkeaa kuitenkin huomattavasti.

Lopuksi toimikunta huomauttaa, että sen ensi sijallekin asettamaa ehdotusta on syytä vielä tutkia muotoilun puolesta, mm. vertaamalla siipien muotoa vanhas-
sa vaakunassa esiintyvään.

Asian käsittelyyn ovat allekirjoittaneiden lisäksi osallistuneet ent. valtion-
arkeologi, fil.tri C. A. Nordman ja prof. Lars Pettersson, jotka yhtyivät tehtyyn päätökseen.»

Kh 8. 3. 1960: Kv päättäneen,

että taiteilija Olof Erikssonin laatima vaakunaluonnos »Vähimmäiskorjaus 2» hyväksytään kaupungin uudeksi vaakunaksi ja että taiteilija Erikssonilta tilataan hyväksytyyn luonnoksen pohjalta lopullinen vaakunapiirustus.

Kv: Khn ehdotus hyväksyttiin.

N:o 26.

Kuljetuskaluston uusiminen.

Kuljetuspäällikkö Nummelinin ja dipl.insinööri Korhosen yhteinen esitys:

»Yhteisön ei yleensä katsota kannattavan pitää autoa kuin n. 6—7 vuotta tai vastaavasti 150.000—200.000 ajokilometriä. Sen jälkeen, ja usein jo tässä vaiheessa, alkavat korjaus-, polttoaine- ym. kustannukset nopeasti nousta ja vuosittain menetetään sitä paitsi yhä suurempi osa kapasiteetista seisonta-aikoina.